

פרשת פנחס

עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ וגו' וראיתה אותה וגו' (כז, יב-יג)

והנה ממקום שהיה משה, עד הארץ היה מרחק רב, ואעפ"כ הראיה הזו בכלל "רואה". ואם כן נוכל מכאן להביא ראיה לענין מה שהסתפקו הפוסקים בדין "הרואה קברי ישראל" שמברך ברכה (כמ"ש בברכות נח: ובש"ע סימן רכד), מה הדין אם הם רחוקין, האם גם כן מברך או לא. והנה לפי מה שמצאנו כאן שראייתו של משה קראתו התורה "וראה" "וראיתה" א"כ נחשב הדבר ראיה.

ובשו"ת פלא יועץ (סימן יז) הביא ראיה לענין רואה קברות ממרחק דנחשב ראיה ואין צריך סמוך לבית הקברות, ממה שכתב הטור (סימן תקסא) ד"משהגיע לצופים" חייב לקרוע על ירושלים, וכתב הב"י: ונראה לי דהיינו לומר שכל שראה בית המקדש או ירושלים קודם שיגיע לצופים לא חשיבא ראיה, דריחוק מקום הוא, ומשהגיע לצופים חשיבא ראיה, ומשמע דהוא הדין לערי יהודה שאינו קורע עליהם עד שיהיה סמוך להן כשיעור שיש מן הצופים עד ירושלים. עכ"ל. ואח"כ פלפל בפלא יועץ שם. הרי לנו ש"ריחוק" מקום לא חשיב "ראיה".

ומעתה יש לשאול איך יתיישבו. הרי בודאי מרחק ממקום שעמד משה עד ארץ ישראל, ריחוקו יותר מצופים לירושלים, ואעפ"כ מצינו במקרא שקראו בשם "רואה". וזה סותר מה שכתב הב"י דריחוק מקום לא נקרא ראיה.

ויתכן לומר דהתפעלות מראיית צער ירושלים וחורבנה וכן ערי יהודה אינה אלא כשהוא קרוב ולא רחוק יותר מהצופים, כי יותר מזה אין התפעלות ואין צער. אבל לעולם סתם ראיה אפילו מרחוק יחשב ראיה. ויתכן שלענין ברכת הקברות גם ראיה רחוקה תחשב ראיה.

אולם מצינו שאמרו רבותינו בספרי (במדבר פיסקה קלו) על ענין ראיית משה רבנו: רבי עקיבא אומר מגיד הכתוב שהראהו המקום למשה כל חדרי ארץ ישראל כשלחן ערוך. רבי אליעזר אומר "נתן כח בעיניו של משה" וראה מסוף העולם ועד סופו. ע"כ. לפי"ז נראה שבאמת לא היתה "ראיה טבעית" אלא שנתן בו כח לראות כל כך, א"כ אין משם סייעתא לענין הלכות שאמרו "הרואה", שיוכל גם ממרחק. וממילא גם אין סתירה לדברי הב"י. ובאמת רבנו חיים בן עטר זיע"א פירש בפסוק (כז, יג) הנ"ל: שהראהו ה' ראיה ניסית מה שאין כח בשיעור עין טבעית לראות באור השמש זולת באור הגנוז. עכ"ל"ק. וע"ע בפירושו בדברים (לד, א) עה"פ ויראהו ה' את כל הארץ.

אכן הב"ח (סימן תקסא) כתב לענין ירושלים בזה"ל: אבל ברואה אפילו "בריחוק הרבה" יש לו לקרוע. ע"ש. משמע דכל "ראיה" אפילו ממרחק היא ראיה. וע"ע בכף החיים (סימן רכד אות לז). ואולי גם הבית יוסף (סימן תקסא) לא כתב שראיה בריחוק מקום לא נחשבת ראיה אלא לגבי ירושלים ששם הוזכר מיהא בגמרא "מן הצופים". ולפי"ז יתכן שהרואה בית קברות וכיוצ"ב ע"י "משקפת" ממרחק גדול נחשב ראיה לברכות. וה' יעזרנו לידבק בו. אמן.

מקור: הרב אלעזר רז שליט"א